

Asia: VN/14593/2020

Hallituksen esitys työ- ja elinkeinohallinnon asiakastietojen käsittelyä ja palvelualustaa koskevaksi lainsäädännöksi

1. Esitysluonnoksen vaikutusten arviointi

- Millaisia vaikutuksia esitetyillä muutoksilla ennakoitte olevan toimintanne?
- Onko esityksessä tunnistettu teidän toimintanne kannalta merkittävät vaikutukset?

Keravan kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä.

Esityksen mukaan työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevat kunnat sekä työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa mukana olevat Kansaneläkelaitos ja kunnat nimettäisiin rekisterinpitäjiksi omia asiakkaitaan koskevien tietojen osalta, jotta vastuiden määrittely vastaisi niiden tosiasiallista roolia tietojen käyttäjinä ja tuottajina lakisääteisissä tehtävissään. Rekisterinpitäjäksi tulee osoittaa sellainen taho, joka tosiasiallisesti käyttää rekisterinpitäjälle kuuluvaa määräysvaltaa ja voi toteuttaa rekisterinpitäjälle kuuluvat velvoitteet. Esityksen mukaan tämänhetkinen arvio on, että uudet digitaaliset työ- ja elinkeinohallinnon viranomaispalvelut olisivat käyttöönotettavissa toukokuusta 2022 alkaen. Ensimmäisinä uudistetut palvelut otettaisiin käyttöön työnhaun ja työttömyysturvan, palvelutarpeen arvion ja työllistymissuunnitelman osalta.

Muilta osin, kuten työnantaja-asiakkaan perustoiminnallisuuksien, koulutusten ja palveluiden hallinnan, työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun, työkokeilun ja palautepalvelun sekä henkilö- ja työnantaja-asiakkaan muiden toiminnallisuuksien osalta uudet viranomaispalvelut otettaisiin käyttöön vaiheittain vuosien 2022 ja 2023 aika. Uusien digitaalisten palveluiden mahdollisimman nopea käyttöönotto on tärkeää ja tähän tulee valmistautua huolellisesti. Samalla tulee varmistaa järjestelmien riittävä testaus kaikissa ympäristöissä, sekä henkilökunnan riittävä perehdyttäminen viranomaispalveluihin. Kuntien rooli asiakastietojen käsittelyssä tulee myös kasvamaan, minkä johdosta kunnat tulee ottaa aktiivisesti mukaan tietojärjestelmien kehittämiseen ja kuntien tarpeet tulee huomioida aluekohtaisesti.

Valtio tarjoaisi edelleen asiakastietojärjestelmän, jota kunnan olisi käytettävä laissa sille säädettyjen tehtävien hoitamiseen. Koska valtio vastaisi uuden järjestelmän kustannuksista, ehdotuksella ei lisätä kuntakokeilussa mukana olevien kuntien tietojärjestelmämenoja. Uuden asiakastietojärjestelmä-kokonaisuuden käyttöönotto edellyttäisi kokeilukunnissa perehtymistä uusiin toiminnallisiin ja kouluttautumista uuden järjestelmän käyttämiseen. KEHA-keskus vastaisi myös kokeilukuntien palveluksessa olevien henkilöiden kouluttamisesta järjestelmän käyttöönotossa, minkä lisäksi järjestelmän helppokäyttöisyys tukisi käyttöönottoa myös kokeilukunnissa. Edellä mainitun ohella pitää varmistaa, että kunnalla on mahdollisuus vaikuttaa asiakastietojärjestelmän ja uuden palvelualustan kehittämiseen sekä kehitystyön priorisointiin erityisesti silloin, kun niihin tehdään muutoksia, jotka eivät ole sidoksissa minkään lain asettamiin velvoitteisiin. Kunnalla tulisi olla mahdollisuus työmarkkinatori.fi -palvelun alueellisessa osiossa osallistua itse sivuston sisältöä (esim. visuaalinen ilme) ja toiminnallisiin koskeviin päätöksiin. Lisäksi kunnalla tulee olla mahdollisuus avoimiin rajapintoihin, asiakaspalvelun käytännön sujuvuuden turvaamiseksi.

Lisäksi laissa tulee varmistaa, että kunnalla on mahdollisuus saada henkilöstölleen koulutusta asiakastietojärjestelmästä (sen helppokäyttöisyydestä huolimatta) siitä vastaavalta KEHA-keskukselta myös käyttöönoton jälkeen. Erityisesti tämä koskee tilanteita, joissa järjestelmään tehdään toiminnallisia muutoksia. Lisäksi kunnan työntekijöille tulee varmistaa tasavertainen järjestelmään liittyvä tuki- sekä vikailmoituskanava.

Oman operatiivisen toiminnan kehittämiseksi kunnalla tulisi olla mahdollisuus käyttää omien asiakkaidensa dataan liittyvää tietovarantoa, siten että kunta voi määrittellä palveluksessaan olevalle henkilölle oikeuden tehdä hakuja ja raportteja tietovarannosta.

Käsiteltäviin tietoihin liittyvät rekisterinpitäjän tehtävät

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevien kuntien roolia henkilötietojen käsittelyssä on tarpeen arvioida uudelleen. Ottaen huomioon TE-toimistojen ja kokeilukuntien tehtävien vastaavuuden ja omat asiakasryhmät sekä tietosuojavaltuutetun toimiston ohjeistuksen rekisterinpitäjyyden määrittelystä niin, että vastuu on osa toiminnallista vastuuta. Tämän johdosta on perusteltua määrittellä kokeilukunnat kuntakokeilulaissa rekisterinpitäjiksi vastaavaan tapaan kuin TE-toimistot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa. Niiden olisi siis vastattava muista kuin erikseen KEHA-keskuksen tehtäviksi säädettyistä yleisessä tietosuojasetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista omien asiakkaidensa osalta. Tämä selkeyttää vastuunjakoa KEHA-keskuksen kanssa.

2. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta

2.1

1 luku Yleiset säännökset

-

2.2

2 luku Työnhakija

-

2.3

3 luku Työnvälitys

-

2.4.

12 luku Julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpano ja siihen liittyvä yhteistyö

-

2.5.

13 luku Asiakastietojen käsittely

-

2.6

13 a luku Palvelualusta

-

2.7

14 luku Muutoksenhaku

-

3. Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta

3.1. Huomionne koskien työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 14 ja 18 §:ään ehdotettavia muutoksia? (2. lakiehdotus)

Muutokset lakiin työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta Käyttöoikeudet (s.19)

Käyttöoikeus voidaan myöntää virkamiehelle, jonka tehtävien suorittamiseksi asiakastietojärjestelmän käyttö on välttämätöntä, (s.19) Samoin kun TYPPI-järjestelmän osalta käyttöoikeus tulisi olla mahdollista saada riippumatta siitä, mikä on henkilön palvelussuhteen laatu.

”Virkamies- termi” on valtiolla käytetty nimike ja on valtion virkamieslain mukainen. Laissa kunnallisesta viranhaltijasta käytetään nimikettä viranhaltija. Kuntalaki (11 luku 87§) lähtee siitä, että kunnan palveluksessa oleva henkilöstö on virkasuhteessa tai työsuhteessa kuntaan. Tehtävää, jossa käytetään julkista valtaa, hoidetaan kunnissa vain virkasuhteessa. Muuten palvelussuhteena on oltava työsopimussuhde. Valtaosa kunnan henkilöstöstä on tällä hetkellä työsuhteisia.

Kunnan tulisi voida itse määrittää kokeilussa tarvittavat tehtäväkokonaisuudet viroiksi tai työsuhteisiksi sen perusteella, käytetäänkö työtehtävissä todellisuudessa julkista valtaa ei, eikä pelkästään sen perusteella, että kyseessä on kokeilualueeseen kuuluva tehtävä. Kokeilun järjestämiseksi kunnassa tarvitaan myös sellaisia tehtäviä, joissa ei käytetä julkista valtaa esim. lähiesimies- tai suunnittelutehtävät, mutta joissa olisi tarvetta esimerkiksi URA-järjestelmän oikeuksille tehtävien toteuttamisen takia, ilman julkisen vallan käyttöön liittyvää päätöksenteko-

oikeutta. Koska tehtävässä ei todellisuudessa käytettäisi julkista valtaa, niin kyseistä tehtävää tulisi pystyä hoitamaan työsuhteessa.

Monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteri (s.21) TYP-lain 9 §:ää on muutettu 1.6.2021 voimaan tulleella lailla seuraavasti. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämisen ja hallintokeskus voi myöntää käyttöoikeuden monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteriin työ- ja elinkeinotoimiston, kunnan, kuntayhtymän tai Kansaneläkelaitoksen hakemuksesta. Käyttöoikeus voidaan myöntää työ- ja elinkeinotoimiston, kunnan, kuntayhtymän tai Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Henkilö, jolle on myönnetty käyttöoikeus, saa salassapitosäännösten estämättä hakea ja käyttää asiakasrekisteriin talletettuja tietoja, jos se on tarpeen asiakaspalvelun järjestämiseksi.

Edellä mainittu muutos on tarpeen toteuttaa myös lakiin työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta kunnan henkilöstön osalta. Tämä mahdollistaa tehokkaat ja asiakasystävälliset toimintamallit.

4. Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta

4.1 Huomionne koskien työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annettuun lakiin ehdotettavia muutoksia? (3. lakiehdotus)

-

5. Muut huomiot

5.1 Mahdolliset muut huomionne ehdotetusta sääntelystä ja esityksestä?

Digitaalisten työ- ja elinkeinotoiminnan palveluiden kehittämisen yhdessä kuntien kanssa tulee varmistaa jatkuvalla yhteistyöllä KEHA-keskuksen kanssa. Kunnat kehittävät aktiivisesti asiakkaiden sujuvaa palvelua. Tämän johdosta kunnille tulee varmistaa mahdollisuus käyttää rajapintoja, jotta palveluihin voidaan yhdistää välttämättömiä muita palveluita, kuten puhelinpalvelut ja ajanvarauspalvelut. Kunnilla tulee olla mahdollisuus tietojohdantamisen kehittämiseen. Tämä tarkoittaa raportoinnin kehittämistä yhdessä kuntien kanssa sekä anonyymien datan käytön mahdollistamista. Lisäksi kunnilla tulee olla mahdollisuus hakea itsenäisesti tietoa järjestelmästä.

Poteri Martti
Keravan kaupunki - Kaupunginjohtaja (yleistoimivalta)